

Uudenkaarlepyyn kaupungin konserniohje

1. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite

Uudenkaarlepyyn kaupungin konserniohjeen tavoitteena on varmistaa kaupunkikonsernin yhteinen näkemys ja että kaupunkikonsernin tavoitteet ja kokonaisuus saavutetaan. Konserniohje on säännöstö konsernijohtolle, jotta se voi johtaa kaupunkikonsernia ja kaupungin muuta toimintaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein.

Konserniohje koskee ensisijaisesti Uudenkaarlepyyn kaupunkikonsernin tytäryhteisöjä sekä kaupungin ja tytäryhteisöjen välisiä suhteita. Kaupungin edustajien tulee pyrkiä siihen, että kuntayhtymissä ja kaupungin osakkuusyhteisöissä sekä kaupungin muussa toiminnassa noudatetaan kaupungin konserniohjauksen periaatteita. Erityisesti tietojen ja raportoinnin suhteen on meneteltävä tämän ohjeen mukaisesti.

2. Soveltamisala

Konserniohje koskee kaupunkia ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä.

Konserniohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös kuntayhtymissä, osakkuusyhteisöissä ja kunnan muissa osakeyhtiöomistuksissa. Kaupungin edustajien tulee siten pyrkiä noudattamaan kaupungin konserniohjeen periaatteita myös näissä yhteisöissä.

Kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt, joihin kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräysvalta. Kaupungin kuntakonserniin kuuluu seuraavat yhteisöt, joihin kunnalla on määräysvalta (omistusosuudet 31.12.2022).

Tytäryhteisöt:

- Nykarleby Kraftverk Ab (100 %)
- Koy Uudenkaarlepyyn Asunnot (96,92 %)
- Fab Ämbetshuset (78,18 %)
- Juthbackan säätiö (100 %)

Osakkuusyhteisöt:

Kaupungin osakkuusyhteisöillä tarkoitetaan sellaisia yhteisöjä, joissa kaupungin omistusosuus on 20–49,9 %.

- Uudenkaarlepyyn Jäähalli Oy (44,01 %)

Kaupunki on seuraavien kuntayhtymien jäsen:

- Optima samkommun (12,95 %)
- Svenska Österbottens Förbund för utbildning och kultur (4,83 %)
- Pohjanmaan liitto (3,94 %)

3. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen

Kun kaupunginvaltuusto on vahvistanut konserniohjeen, se käsitellään ja hyväksytään kaupungin tytäryhteisöjen yhtiökokouksessa ja hallituksessa sekä muiden kaupungin määräysvallassa olevien yhteisöjen vastaavissa toimielimissä. Samalla tytäryhteisö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessaan.

4. Konserniohjeen sitovuus

Konserniohjetta noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta pakottavasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, sopimuksista tai säännöistä muuta johdu.

Käyttäessään omistajaohjausta kunta ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella (yhdenvertaisuusperiaate).

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on ilmoitettava ristiriidasta välittömästi kirjallisesti konsernijohtolle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

5. Kaupungin toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallanjako

Kaupungin hallintosäännössä annetaan määräykset konsernijohtosta, konsernijohtoon tehtävistä ja toimivallasta.

Konserniohjauksen käytännön toteuttamisen helpottamiseksi muodostetaan konsernijohtoryhmä, johon kuuluvat hallituksen puheenjohtaja, valtuuston puheenjohtaja, kaupunginjohtaja, talousjohtaja ja tekninen johtaja. NKAB:n ja Koy Uudenkaarlepyyn Asuntojen toimitusjohtajilla on läsnäolo-oikeus. Muita viranhaltijoita voidaan kutsua koolle tarvittaessa. Johtoryhmään kutsutaan soveltuvin osin myös muiden tytäryhteisöjen, yhteisomisteisten yhtiöiden tai osakkuusyhteisön johtoa.

Kaupunginjohtaja vastaa kaupunkikonsernin johdosta. Kaupunginjohtaja esittelee kaupunginhallitukselle asiat, jotka koskevat konserniohjauksen ja -valvonnan järjestämistä. Kaupunginjohtaja hoitaa yhteyksiä konserniyhteisöihin sekä seuraa ja valvoo yhteisöjen toimintaa. Kaupunginjohtaja voi valita toisen viranhaltijan kaupungin organisaatiosta edustamaan itseään tarvittaessa.

6. Kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden keskeiset tavoitteet. Keskeiset tavoitteet on johdettu kuntastrategiasta, siihen liittyvästä toimintapolitiittisesta asiakirjasta tai vastaavista omistajapolitiikan tavoitteista sekä yhteisön liiketoiminnasta. Konsernijohto neuvottelee tytäryhteisöjen kanssa keskeisistä asetettavista tavoitteista ennen kuin ne hyväksytään lopullisesti talousarviossa. Yhteistyön tuloksena asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen toiminta on kuntakonsernin kokonaisedun mukaista. Tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Tytäryhteisöjen hallitukset vastaavat asianmukaisen taloudenhoidon järjestämisestä. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Kuntakonsernin taloutta suunnitellaan ja hoidetaan kokonaisuutena. Konsernin rahoitushuollossa tulee hyödyntää kaupungin luottokelpoisuutta ja muita lainanottoja volyymietujen saamiseksi. Koko konsernissa pyritään vähentämään lainakustannuksia. Rahoitus- ja sijoitustoiminnan tulee lisäksi olla kustannustietoista, tuottavaa ja mahdollisuuksien mukaan riskitöntä.

Tytäryhteisö ei voi ottaa pitkäaikaista lainaa ilman konsernijohtoon lupaa. Tytäryhteisön on ilmoitettava konsernijohtolle tulevista rahoitustarpeista.

Kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet tulee ottaa huomioon kaupungin tilinpäätöksessä sekä mahdollisuuksien mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa. Tätä varten tytäryhteisöjen tulee toimittaa kaupungille sen edellyttämät tiedot tytäryhteisöjen talousarvioista, toiminta- ja rahoitussuunnitelmista, investointiohjelmista sekä yhteisöjen toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä vuosittain viimeistään marraskuussa kaupungin talousarvion yhteydessä. Tämän lisäksi tulee toimittaa tietoja muun muassa tulevista konserni- ja yhtiöjärjestelyistä, merkittävistä muutoksista mainittujen yhteisöjen liiketoiminnassa ja toimialassa sekä merkittävistä sitoumuksista konsernijohtoon tarkemmin määrittelemällä tavalla.

7. Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestäminen

Kaupungin tytäryhteisöjen ja kuntayhtymien on annettava kaupunginhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.

Konsernijohto seuraa tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Tytäryhteisön tulee antaa seurantaan varten kunnalle tilinpäätöksen yhteydessä raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittämisestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä. Tytäryhteisöllä tulee olla tätä varten riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet. Todennäköisesti realisoituvista riskeistä on raportoiva viipymättä konsernijohtolle.

Kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tilikausi on kalenterivuosi, ellei tästä poikkeamiseen ole erityistä syytä.

Tytäryhteisöjen tulee toimittaa kunnalle tiedot konsernitilinpäätöksen laatimista varten vuosittain viimeistään helmikuun viimeinen päivä. Konsernijohto antaa tarkemmat ohjeet konsernitilinpäätöksen

laatimiseksi tarvittavista tiedoista, laadinta-aikataulusta, tiedonannon määrääjoista ja mahdollisista tiedonantopohjista tilinpäätös- ja toimintakertomustietojen ilmoittamisessa.

8. Kaupungin luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen

Kuntalain mukaan luottamushenkilöllä on oikeus saada kaupungin konsernijohtolta konsernijohtoon hallussa olevia tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Luottamushenkilö ei saa luovuttaa saamiaan tietoja eteenpäin, koska tiedot on tarkoitettu vain hänelle luottamustehtävän hoitamista varten.

Tytäryhteisön toimitusjohtaja tai hallituksen puheenjohtaja vastaa siitä, että salassapito-, tiedottamis- ja viestintävelvollisuudet täytetään ja että luottamushenkilön tietojensaantioikeus turvataan.

9. Velvollisuus hankkia kaupungin ennakkokäsitys asiaan ennen päätöksentekoa

Tytäryhteisön on hankittava omistajan ennakkokäsitys ennen päätöksen toimeenpanoa asioissa, joilla on merkittävä vaikutus tytäryhteisön tai kuntakonsernin toimintaan, taloudelliseen asemaan tai vastuusitoumuksiin, kuten:

- tytäryhteisön perustaminen
- yhteisön toiminta-ajatuksen, toiminnan tai juridisen rakenteen muuttaminen, jotka olennaisilta osin poikkeavat kuntastrategiassa ja talousarviossa tytäryhteisöille asetetuista tavoitteista
- hallituksen voitonjakoehdotus yhtiökokoukselle
- yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen muuttaminen
- toimintaan nähden merkittävät investoinnit
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei erityisesti annettu yhtiön tehtäväksi
- toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien (ml. immateriaalioikeudet) hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen
- merkittävä lainanotto ja -anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiötä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen
- johdannaisinstrumenttien käyttö. NKAB voi poiketa tästä säännöstä johtuen yhtiön operatiivisesta roolista sähkömarkkinoilla
- periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset, merkittävät henkilöpoliittiset ratkaisut
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen.

Tytäryhteisön puheenjohtajan tai toimitusjohtajan on informoitava kaupunginhallitusta jo asian valmisteluvaiheessa seuraavista toimenpiteistä:

- toimitusjohtajan valinta
- pääomarakenteen muuttaminen
- yhteisössä noudatettavan työehtosopimuksen valinta tai vaihtaminen.

Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan velvollisuutena on valvoa, että konsernijohtoon ennakkokäsitys on haettu ja että se kirjataan pöytäkirjaan siinä hallituksen kokouksessa, jossa asiasta tehdään päätös.

Mikäli kunnan kantaa edellyttävästä asiasta päättäminen kuuluu yhtiökokoukselle, konsernijohtoon tulee huolehtia siitä, että kaupungin kanta sisällytetään tarvittaessa pöytäkirjanotteeseen, jolla henkilö valtuutetaan edustamaan kaupunkia yhtiökokouksessa.

Lopullinen päätösvalta ja vastuu on aina yhteisön omalla päätöksentekuelimellä, vaikka kaupungin ennakkokäsitys päätettävään asiaan on hankittu ennen yhteisön päätöstä.

Jos on epäselvyyttä siitä, edellyttääkö asia tietoa tai ennakkokäsityksen selvittämistä, asiaa on tiedusteltava kaupunginjohtajalta tai hänen määräämältään henkilöltä.

10. Konsernin sisäiset palvelut

Tukipalveluja hankkiessaan yhteisöjen tulee selvittää kaupungin tarjoamat palvelut ja mahdollisuus liittyä kaupungin kilpailuttamiin palvelusopimuksiin.

Kaupunki tarjoaa sisäisiä tukipalveluja tytäryhteisöilleen omien resurssiensa ja toiminnan niin mahdollistaessa, mikäli kaupunki katsoo, että yhteisellä käytöllä saavutetaan etua konsernille. Kaupunki voi myös kilpailuttaa tukipalveluja tytäryhteisöille, jolloin tytäryhteisöt ovat velvoitettuja niiden käyttämiseen neuvottelun jälkeen.

Kaupungin ja yhteisöjen kesken tulee pyrkiä sellaisiin hankintoihin sekä palvelujen ostoon ja myyntiin, että ne tulevat kokonaistaloudellisesti mahdollisimman edullisiksi. Hankintatoiminnassaan tytäryhteisöt noudattavat kaupungin hankintaohjelmaa ja osallistuvat yhteishankintajärjestelmiin, joista kaupunki on päättänyt neuvoteltuaan tytäryhteisöjen kanssa.

11. Henkilöstöpolitiikka

Konsernin eri yhteisöjen on toiminnassaan mahdollisuuksien mukaan noudatettava kunnan henkilöstöpolitiikan periaatteita sekä kunnan palkkausperiaatteita. Henkilöstön rekrytoinnissa tulee ottaa huomioon konsernin sisäiset henkilöstön siirtotarpeet, jos mahdollista.

12. Kaupungin tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen

Tärkeä vaikuttamismuoto tytäryhteisöjen toiminnassa on onnistunut hallitusten jäsenten nimittäminen ja tarvittaessa niiden vaihtaminen.

Kaupunginhallitus voi konsernijohtoryhmän ehdotuksesta ja yhtiöjärjestyksen puitteissa ottaa kantaa hallitusten kokoon.

Hallituksen jäsenten tehtävänä on edistää yhtiön, kuntakonsernin ja sen kaikkien osakkeenomistajien etua riippumatta siitä, mikä osapuoli on valinnut heidät ehdokkaaksi hallitukseen. Yhteisön hallituksen jäseneksi valittavalla on oltava tehtävän edellyttämä pätevyys ja mahdollisuus käyttää riittävästi aikaa tehtävien hoitamiseen. Hallituksen jäsenillä tulee olla tarkoituksenmukainen toimialan, organisaation toiminnan sekä hallinnon ja johtamisen asiantuntemus (Kuntalaki 47 §).

Hallituksen tehtävien ja tehokkaan toiminnan kannalta on tärkeää, että hallitus koostuu jäsenistä, joilla on monipuolinen, toisiaan täydentävä kokemus ja osaaminen.

13. Ulkoinen viestintä

Kuntalain mukaan kunnan toiminnasta on tiedotettava asukkaille. Tiedotusvelvollisuus koskee koko kuntakonsernia. Hyvä hallinnointi edellyttää luotettavaa ja riittävästi tiedottamista. Yhtiön antamien tietojen perusteella osakkeenomistajat voivat arvioida yhtiön toimintaa ja tehdä omistustaan koskevia päätöksiä. Yhtiö ratkaisee omien tarpeidensa ja lähtökohtiensa mukaisesti, miten ja missä laajuudessa se tiedottaa asioistaan muille sidosryhmilleen.

Yhteisöjä koskevasta tiedotuksesta ja sen järjestämisestä vastaa tytäryhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja.

14. Tilintarkastus

Kuntalain 122.2 §:n mukaan kunnan tytäryhteisön tilintarkastajaksi on valittava kunnan tilintarkastusyhteisö, jollei tästä poikkeamiseen ole perusteltua tarkastuksen järjestämiseen liittyvää syytä, kuten tytäryhteisöjen suuri lukumäärä. Kaikkiin kaupungin tytäryhteisöihin tulee valita tilintarkastaja, vaikka yhteisöä koskevat säännökset sallisivat myös toiminnantarkastajan valitsemisen. Asia tulee huomioida yhtiöjärjestyksessä.

15. Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta laatii suunnitelman konserniyhteisöjen tilintarkastuksen järjestämisestä.

Tarkastuslautakunnalla on oikeus pyytää tytäryhteisöiltä tietoja valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisen ja kuntakonsernin tuloksellisuuden arviointia varten. Tarkastuslautakunta voi kutsua tytäryhteisön toimielimen jäsenen tai palveluksessa olevan henkilön kuultavaksi lautakunnan kokoukseen.

Tarkastuslautakunnan jäsen ei saa paljastaa haltuunsa saamaa salassa pidettävää tietoa sivulliselle.

